Posamezna številka stane 1 krono. Poštnina v državi SHS plačana.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 40 K, pol leta 20 K, za četrt leta 10 K. Izven Jugoslavije 50 K. Naročnina se pošlje na upravništvo „Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, Koroška cesta št. 5. List se dopošlja do odpovedi. Naročnina se plačuje naprej. —:— Telefon štev. 220. —:—

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udje „Katol. tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne ogласe primeren popust. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. —:— Telefon št. 220. —:—

12. štev. Maribor, dne 24. marca 1921. 55. letnik.

Najnujnejše o občinskih volitvah.

Da ne bodo pri sedanjih občinskih volitvah prišle kmetske občine v roke nasprotnikov, priporočamo vsem, da se takoj, ko dobijo te vrstice v roke lotijo dela s posebno pridnostjo. Najnujnejše je sedaj to-le:

Do 20. maja volitve končane.

Deželna vlada je naročila okrajnim glavarstvom, da morajo biti občinske volitve izvedene najpozneje do 20. maja 1921. Radi tega vsa okrajna glavarstva hitijo z volilnimi pripravami.

Vse reklamacije izključene.

Volilni imeniki ostanejo v veljavi tisti, ki so veljali za volitve dne 28. novembra 1920. Na teh imenikih se ne bo smelo spremeniti niti črkice. Ali je izpuščen eden ali veliko število volilcev, ali pa so vpisani v imenik taki, ki ne spadajo noter, to je vse eno. Sedaj se ne da več noben volilec na novo vpisati v imenik in tudi ne izbrisati. Volilci, ki so se po 28. novembru preselili, volijo samo v tisti občini, kjer so bili vpisani 28. novembra 1920.

Kdo ne sme kandirati?

Kdor je obsojen radi hudodelstva (a ne politično hudodelstvo), radi tatvine, poneverbe, goljufije, oderuštva, beračenja, vlačugarstva, dokler ne minejo tri leta po prestani ali zastarani kazni, radi pregreška zoper kazenskopravne določbe v varstvo volilne svobode za dobo 6 let po prestani kazni, take osebe, če so tudi vpisane v volilni imenik, se ne smejo vpisati na kandidatno listo. Nadalje taki, ki prestajajo sodne kazni, v prisilni delavnici ali so pod policijskim nadzorstvom, taki, ki so v konkurzu ali pod kuratelo. Voljeni ne more biti tak, ki še ni izpolnil 24 let, ki ni vpisan v imenik, ali ki stanuje v drugi občini. Ozirate se na to pri sestavi kandidatnih list. Ce imajo nasprotniki osebe s takimi „lastnostmi" na svoji kandidatni listi, opozorite takoj okrajno glavarstvo nato.

Kandidatne liste takoj sestavite!

Čas za vlaganje kandidatnih list je zelo kratek, traja samo 5 dni. V mariborskem glavarstvu bo ta doba trajala od 8. do vštevši 12. aprila. Sestavite torej takoj kandidatne liste na način, kakor smo opisali v 11. številki „Slov. Gospodarja". V malih in srednjih občinah hitite, da Vas nasprotniki ne prehitijo in poberejo kandidate ozroma podpise. Skličite takoj zaupnike in volilce. Zberite kandidate, vprašajte jih, če sprejmejo kandidaturo in jih takoj vpišite na kandidatno listo, tako, kakor smo zadnjič opisali. Odborniki morajo biti posebej in namestniki posebej. Ne pozabite za pisati pred vsako ime tekočo številko. Vsak kandidat se mora lastnoročno podpisati na kandidatno listo ali podkrižati. Drugo napravite vse tako, kakor piše „Slov. Gospodar" št. 11.

Tiskovine za kandidatne liste.

Kandidatne liste je dala tiskati vlada nove. Dobite jih za plačilo pri občinskem uradu ali pa pri okrajnem glavarstvu. To so uradne kandidatne liste, ki so edino veljavne. Napravite tri izvode takih list. Na prvi izvod se morajo čitljivo podpisati vsi kandidati, na druga dva izvoda ni treba podpisov.

Razpis volitev.

V občinah mariborskega okrajnega glavarstva se bodo razpisale volitve, kolikor smo izvedeli iz zanesljivega vira dne 2. aprila. V drugih glavarstvih pa se takoj sami informirajte. Dne 2. aprila bodo torej v mariborskem glavarstvu nabili uradne razglase, kedaj in kje bo volitev. Tri dni, t. je dne 5., 6. in 7. aprila bodo imeniki razgrnjeni v vpogled. V tej dobi si bo vsakdo lahko prepisal v občinskem uradu imenike. V dnevih 8., 9., 10., 11. in 12. aprila je v občinah mariborskega okrajnega glavarstva določen termin za vlaganje kandidatnih list. Pred 8. in po 12. aprilu se kandidatne liste ne morejo vlagati. (Kedaj bo v drugih glavarstvih bodo poročali prihodnjič). Kandidatne liste morate povsod vložiti naravnost pri okraj. glavarstvu in nikjer ne pri občini. (Glej zadnjo štev. „Slov. Gospodarja"). Stranka, ki prva prinese pravilno kandidatno listo na okraj. glavarstvo, bo imela prvo volilno škrinjico na volišču. — Želimo, da pošljete en prepis kandidatne liste Tajništvu Kmetske zveze v Mariboru, da vidimo ali je prav ali ne.

Kedaj bodo volitve.

Dan in prostor volitev določi okrajno glavarstvo. V občinah mariborskega okrajnega glavarstva se bodo volitve vršile po tem-le redu: Občine sodnih okrajev Sv. Lenart in Slov. Bistrica v torek, dne 3. maja; v torek dne 26. aprila v mestu Maribor in v nedeljo 8. maja za občine sodnega okraja Maribor. Volitve se vršijo povsod od 8. ure zjutraj do 5. ure zvečer.

Volilne komisije.

Kjer imajo namesto župana gerenta, bo vlada imenovala vlad. komisarja za vodstvo volitev in enega volilca v komisijo. Predstavniki strank, ki čuvajo volilno škrinjico stranke, so tudi pravi člani volilne komisije.

800 volilcev za eno volišče.

Občine, ki imajo do 800 volilcev (ne prebivalcev), imajo eno volišče. Ce jih je več kot 800, dvoje ali več volišč. Kolikor je volišč, tolikokrat je treba predložiti okrajnemu glavarstvu še po dvakrat toliko prepisov liste, kolikor je v dotični občini volišč. Za vsako volišče morajo biti drugi predstavniki in sicer taki, ki imajo volilno pravico na dotičnem volišču.

— — —

Naše vodilne somišljenike in zaupnike prosimo, da prav nič ne odlašajo, ampak storijo vse kar se da. Izrabite velikonočne praznike prav skrbno in pridno za to, da bodo vse predpriprave strogo natanko izvršene. — Ce vam še kaka točka ni jasna pišite ekspresno na naslov:

„Tajništvo Kmetske zveze v Mariboru, Cirilova tiskarna".

Radičeva politika.

Stjepan Radič je voditelj republikanske hrvatske kmetske stranke. Pri volitvah za ustavotvorno skupščino je dobil na Hrvatskem in v Slavoniji 50 poslancev. Kmetsko-gospodarski program Radičeve stranke ni vreden ne piškavega oreha, čeprav se je zaključil še komaj l. 1919. Slovenska kmetska zveza je že pri svoji ustanovitvi l. 1907 imela boljši in temeljitejši program, katerega je po potrebi od leta do leta proširjevala. Piše o sicer, da je Radič pod utisom velikopoteznega socijalno-gospodarskega programa, ki ga zastopajo za kmete, obrtnike in delavce člani našega Jugoslovanskega kluba v ustavnem odseku, zadnji teden tudi „izdelal" nov gospodarski program, toda program je Radičeva tajnost, drugi smrtniki še ga niso dobili na izpregled. Dosedaj gre Radičeva borba samo za republiko, od katere pričakuje, da bo potem politična uprava boljša, da bo kruh cenejši, da bo obleka in obuvalo naenkrat v prebilici na razpolago, stvari torej, ki nimajo z republiko pravzaprav nobene zveze. Toda isti hrvatski kmetje, ki še niso politično dovolj izobraženi, mu to slepo verjamejo.

In kako se bori Radič s svojimi 50 poslanci za republiko? Dvojni način bi bil mogoč, da izvojskuje republiko: ali da ide v ustavotvorno skupščino in jo tam s somišljeniki zaključi, ali pa krvavim potom, to je z vojsko, z revolucijo. Radič prvega pota noče nastopiti, noče v skupščino, da bi se letam trudil za republiko. Sedi doma v Zagrebu za pečjo in od časa do časa razglaša papirnate razglase.

Druga pot bi bila vojska, krvava revolucija. Kje ima Radič puške, patrone, strojne puške, topove? Če tudi organizira na tihem revolucijo, v treh dneh bi bila taka slabo pripravljena revolucija potlačena od redne vojske. Na bojišču bi ostalo kakih 5—10.000 zapeljanih nedolžnih kmetov, kajti g. Radič in doktorji ter gospodje okoli njega gotovo ne bodo šli tje, kjer se bo streljalo, a republike hrvatski seljak ne bo dobil. Kdor tira kmeta v revolucijo, ga tira samo v smrt, kajti kaj drugega je proti redni vojski težko doseči.

A Radičevi pristaši šepetajo na tihem, da jim bodo prišli na pomoč — Avstrija, Madžarska in Italija. Mi tega ne verujemo, ker imajo te države pač druge skrbi, nego početi vojsko, da gospodinu Radiču na ljubo ustvarijo s človeškimi in materijalnimi žrtvami novo državo, koje prebivalstvo z njimi iz narodnih ozirov ne bo nikdar imelo pravega prijateljstva. In če bi se že imenovane države odločile za kako vojsko, potem bodo vojskovale za svoj račun, za svoj žep, odvzele bodo nam lepe kose naše zemlje, Radiča pa bodo pustile sedeti tam, kjer je.

Vprašamo se v velikih skrbeh, kako more biti Radič tako domišljav, da se bodo tuje države bojevale za njegove ideje? In vendar je Radič tako domišljav. Zato pa je velika nevarnost, da bo tiral kmetsko ljudstvo v kako revolucijo, v kateri bodo kmetje umirali, a Radič ostal nedotaknjen, ali pa da nam povzroči vojske s sosedi, koje vojske se bodo igravale na naših slovenskih tleh. Mi Slovenci bi potem prenašali vse grozote vojske, požige, rope, onustošenja, begunstvo, in kar je z vojsko v ozki zvezi. Kdor hoče kri in smrt našega ljudstva, naj gre z Radičem.

Slovensko kmetsko ljudstvo je ravnokar doživelo veliko prevaro na sebi. Samostojneži so šli kot rešitelji našega kmeta v zadnji volilni boj. Toda komaj je minilo tri mesece, je bilo kmetsko ljudstvo izdano. Samostojni poslanci so v ustavnem odboru glasovali proti kmetskemu programu, po-

Zaklad na otoku.

Iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Sunkoma se je obrnil kapitan k nama. Ves je prebledel, le njegov nos je obdržal svojo modro barvo. Kakor bi bil zagledal prikazen ali vraga ali še kaj hujšega, če bi bilo mogoče, tak je postal in pri moji veri, smilil se mi je, tako zelo se je namah postaral in izpremenil.

„No, Bill, saj me poznaš, saj poznaš svojega starega tovariša —?"

Kapitan je lovil sapo.

„Črni Pes!" je dejal.

„I kdo pa drug?" je odgovoril neznanec, kakor se mi je zdelo, manj strahopetno. „Crni Pes", tako ste mi pravili! Obiskat sem prišel svojega tovariša Billa. Ah, Bill, Bill, mnogo sva videla in doživela, kar sem izgubil tale dva svoja prsta!"

Pokazal je svojo pohabljeno roko.

„Dobro torej", je rekel kapitan. „Dobil in ujel si me. Tukaj sem. Govori! Kaj hočeš?"

„Čisto prav si povedal, Bill! Sediva in ta-le fantič, ki mi tako zelo ugaja, mi bo prinesel ruma, pa se bova pomenila in pogovorila, kakor stara znanca."

Ko sem se vrnil z rumom, sta že sedela vsak na svoji strani kapitanove mize, Črni Pes, ali kakor mu je že bilo ime, blizu vrat. Stranski je sedel, z enim očesom je pazil na tovariša, z drugim pa je gledal, kakor se je mi zdelo, kod bi se dalo v danem trenutku uiti.

Rekel mi je, naj odidem in pustim vrata odprta.

„Vaše ključavnice so za-me preozke, sinko!" je pripomnil.

Pustil sem ju in odšel v vežo.

Dolgo ni bilo čuti drugega, kakor polglasno šepetanje, četudi sem vlekel na uho, kar se je dalo. Polagoma pa sta postala glasna in vlovil sem par besed, večinoma kapitanovih psovk.

„Ne, ne, ne, ne in konec besedi", je kriknil. „In če pride do vešal, naj visijo vsi, pravim!"

Hipoma so zahreščale divje kletvice, miza in stoli so zaropotali, jeklo je zapelo, nekdo je bolestno kriknil in Črni Pes je skokoma planil v divjem begu skozi vrata, kapitan pa za njim. Oba sta imela odprte nože in prvemu je curljala kri iz leve rame. Pri vratih je kapitan še enkrat strašno zamahnil za svojim sodrugom in presekal bi ga bil prav do brade, pa se mu je zapičil nož v nizki podboj hišnih vrat. Še danes se vidijo sledovi noža na njih.

S tem ponesrečenim zamahljajem je bila bitka končana. Zunaj vrat je Črni Pes z neverjetno naglico pobiral pete in v par trenutkih izginil za gričem. Kapitan je ostal pri vratih in prepadel strmel za njim. Potem si je potegnil parkrat z roko čez oči in se vrnil.

„Jim*", je rekel, „ruma!"

Opotekal se je in se prijemal za zid.

„Ste ranjeni?" sem kriknil.

„Ruma —!" je ponavljal. „Proč moram odtod! Ruma! Ruma!"

Hitel sem ponj. Pa razburjen sem bil, ubil sem kupico in pipa se mi je pokvarila. Ko sem še poskušal, kako bi si pomagal, čujem v sobi ropot, kot da bi bilo padlo nekaj težkega. Pohitim nazaj in najdem kapitana ležati na tleh, kakor je bil dolg in širok.

Po stopnicah je prihitela moja mati. Čula je ropot in krik in mi je hotela priti na pomoč.

Dvignila sva kapitanu glavo. Težko in glasno je hropel, oči je imel zaprte in strašno je bil izpremenjen v lice.

„Moj Bog, moj Bog!" je tarnala mati. „Vse nesreče pridejo nad nas! In ubogi oče pa bolan —"

Nisva vedela, kako si naj pomagava, in prepričana sva bila, da je dobil kapitan v pretepu s tujcem svoj smrtni udarec. Prinesel sem ruma in mu ga skušal vliti v usta, toda trdno je tiščal zobe in njegove čeljusti so bile močne kakor jeklo.

K vsej najini sreči so se v tem odprla vrata in dr. Livesey je vstopil. Prišel je obiskat očeta.

„Oh, gospod doktor", vsa vzklikniła, „kaj naj storiva? Kje je ranjen ta človek?"

„Ranjen? Kaj še!" je dejal. „Ranjen je toliko, kakor vi ali pa jaz! Kap ga je seveda zadela! — Saj sem ga svaril!"

(Dalje sledi.)

* Izgovori: Džim.